

על הספר: רציונליות בטכנולוגיה : מודל פופריאני

מחברים: מחבר/ת: גלבוע, יחיאל

סימן מדף: גלב

מספר מיון: 601

משפט אחריות: יחיאל גלבוע

מדיה: ספרים

סוג: ספר

ז'אנר: עיון

קהל היעד: מבוגרים

עמודים: 331 עמודים

גובה: 21 ס"מ

מוציא לאור: רסלינג

שנת הוצאה: 2025

מקום הוצאה: תל אביב

מס. מרכז הספר: 25-0742

שפה: עברית

סידרה: הסדרה לפילוסופיה

תאריך קטלוג: 21/04/2025

מילות מפתח: סוציולוגיה, טכנולוגיה, פילוסופיה, פופר, קרל רימונד,

רציונליזם

הערות: כולל ביבליוגרפיה (עמודים 317-323) ומפתח.

תקציר:

הדיון בפילוסופיה של הטכנולוגיה החל באמצע המאה ה-20 בעקבות ההתפתחות הטכנולוגית המואצת במלחמות העולם. כיום, השפעתה של הטכנולוגיה ניכרת בכל המישורים, ותקציביה גדולים לאין ערוך מתקציבי המדע. יתרה מזאת, כיום חלק ניכר מהמדע הוא מדע יישומי הנגזר מהדרישות הטכנולוגיות, והסדר שלפיו הטכנולוגיה

נגזרת מהמדע הוחלף בסדר שלפיו המדע נדחף על ידי הטכנולוגיה. התפתחות הטכנולוגיה הגיעה לנקודה שבה מחד גיסא יעילותה לרווחת האדם והחברה הולכת וגדלה, ומאידך גיסא הסכנות העולות ממנה לאנושות הולכות ומתרבות. במצב עניינים זה ישנה חשיבות רבה לשאלת הרציונליות בתהליך ההתפתחות הטכנולוגית על מאפייניה הייחודיים. המדע מיוחס לתיאוריה ונתפס כרציונלי, ואילו הטכנולוגיה נמצאת ברקע, והדיון הפילוסופי בה מצומצם מאוד. תהליך ההתפתחות המדעית מתקיים לרוב במרחב חד-ממדי-פיזיקלי שבו נבחנות תיאוריות אל מול העולם בתצפיות וניסויים. מנגד, תהליך ההתפתחות הטכנולוגית מתקיים במרחב רב-ממדי שבו הגורם האנושי לוקח חלק מרכזי; הטכנולוגיה תלויה בחברה – בצרכים, בסביבה, בתרבות, בפוליטיקה, במרחב שבו היא מפותחת ובאלה המשתמשים בה, אבל אין שום גורם בדומה לקהילה המדעית המבקר את התהליך, זולת צרכניה. חוסר הדיון ברציונליות של תהליך התפתחות הטכנולוגית עלול לגרום לנזקים בכל פירמה טכנולוגית-עסקית, בתחומים דיסציפלינריים שלמים, ובחברה בכלל. למשל, תחום המעבדים הדיגיטליים העולמי התמכר מראשית דרכו לחוק מור אשר לפיו התקיימה ההערכה שמידי כ-18 חודשים יוכפלו מהירות המעבדים ונפח הזיכרונות הדיגיטליים. אולם הטכנולוגיה הגיעה לנקודת קצה ואי אפשר להמשיך בתהליך הזה עוד זמן רב. נשאלת השאלה: כיצד קרה שחברות הענק בתחום, כגון ~~Google~~, ~~Microsoft~~, ~~Apple~~, לא ניסו לערער על האסטרטגיה הזאת? העולם עומד כיום בפני בעיה בתחום המחשוב – ייתכן שהפתרון יהיה מחשוב קוונטי, אבל לכך נצטרך להמתין עוד זמן רב. יחיאל גלבוע, ד"ר לפילוסופיה של המדע, מתמקד בפילוסופיה של הטכנולוגיה. בעל רקע הנדסי וניהולי באקדמיה ובתעשייה – ~~1980~~ בהנדסה, ~~1988~~ משולב בהנדסה ומדעי המחשב, ~~1990~~ – היה מרצה מן החוץ בפילוסופיה של הטכנולוגיה במכללות ספיר וסמי שמעון. ספריו הקודמים ראו אור ברסלינג: "קרל פופר והפילוסופיה של דרך האמצע" (2022), "פילוסופיה של הטכנולוגיה – אתגרי המדע בעידן ההייטק" (2023). -- מהכריכה האחורית